

سیر بیداری معنوی نسل جدید؛ از ولایت تا توحید در برنامه‌های اعتکاف

حجت‌الاسلام مجتبی نظری گفت: آغاز بیداری معنوی از ولایت است و ماه رجب فرصتی برای احیای عقلانیت نسل جدید و تجربه معنویت حقیقی از طریق اعتکاف است.

حجت‌الاسلام مجتبی نظری گفت: آغاز بیداری معنوی از ولایت است و ماه رجب فرصتی برای احیای عقلانیت نسل جدید و تجربه معنویت حقیقی از طریق اعتکاف است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی نظری، استاد حوزه و دانشگاه، در گفتگو با خبرنگار مهر با تأکید بر اینکه سیر بیداری معنوی بدون توحید امکان‌پذیر نیست، گفت: فهم توحید تنها از مسیر نبوت و ولایت می‌گذرد و ماه رجب نقطه آغاز این سیر معنوی است؛ سیری که امروز به ویژه در مواجهه با نسل تازه‌نیازمند بازتعریف عقلانیت و مهار زندگی تخیلی است.

آغاز سیر بیداری معنوی از ولایت و ماه رجب

حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی نظری، استاد حوزه و دانشگاه، در تبیین نسبت میان توحید، نبوت و ولایت اظهار کرد: سیر بیداری معنوی بدون توحید محال است و حیات نفس انسان به توحید وابسته است. اگر انسان خدا را درست بفهمد، زنده می‌شود و احیای انسان چیزی جز فهم توحید نیست. از سوی دیگر، فهم توحید بدون نبوت ممکن نیست و فهم نبوت نیز بدون ولایت معنا ندارد. به همین دلیل، ماه رجب را ماه ولایت، شعبان را ماه نبوت و ماه رمضان را ماه توحید نامیده‌اند.

وی با بیان اینکه آغاز فهم توحید از ولایت است، تأکید کرد: ولایت باب فهم توحید است و کسی که سیر الی‌الله دارد، اگر از باب ولایت وارد نشود، نه به نبوت می‌رسد و نه دستش به خدا می‌رسد. از این رو، ماه رجب آغاز سیر معنوی و بیداری روحی محسوب می‌شود.

سیر بیداری معنوی نسل جدید؛ از ولایت تا توحید در برنامه‌های اعتکاف

لزوم احیای عقلانیت نسل نوجوان در مواجهه با زندگی تخیلی

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه به مسئله نسل جدید اشاره کرد و گفت: نسل Z تفاوت مهمی با نسل‌های گذشته دارد؛ نسل قبلی این قدر خیال قوی نداشت، اما امروز در سایه رسانه‌ها، به ویژه رسانه‌های تصویری، قوه خیال نسل جدید بسیار فعال شده و زندگی تخیلی گسترش یافته است. به همین دلیل، ضروری است عقلانیت این نسل احیا شود و میان لذت خیالی و لذت عقلی خلط صورت نگیرد.

وی با تشریح جایگاه رجب، شعبان و رمضان در ادبیات اخلاق اسلامی گفت: رجب مقدمه ورود به شعبان و شعبان مقدمه ورود به رمضان است و این مسیر، راه فهم توحید از ولایت، سپس نبوت و در نهایت توحید است. این مسئله تنها به تربیت فردی محدود نمی‌شود، چراکه انسان موجودی اجتماعی است و در شبکه‌ای از روابط زندگی می‌کند. برنامه‌های الهی نیز ناظر به کل هستی است، نه فقط عالم ماده؛ عالم ماده در بطن عالم برزخ قرار دارد و عالم برزخ در بطن عالم عقل و همه این‌ها مخلوق خداوند متعال‌اند.

وی افزود: هر حرف و هر عمل انسان در شبکه هستی اثر دارد. اگر عمل انسان برخلاف قوانین آفرینش باشد، جریان هستی در برابر او می‌ایستد و اگر مطابق فطرت و شریعت باشد، در مسیر درست حرکت می‌کند. از همین رو، تصور فرد بدون در نظر گرفتن مقررات شبکه هستی ممکن نیست.

حجت‌الاسلام والمسلمین نظری با اشاره به شرایط رسانه‌ای امروز گفت: به دلیل غلبه رسانه‌های دیداری و بارش شدید اطلاعات، نسل جدید فرصت تفکر عمیق را از دست می‌دهد. به تعبیر متخصصان، استراتژی‌های رسانه‌ای مانند آنچه در برخی شبکه‌های اجتماعی رایج است، قدرت فکر کردن را کاهش می‌دهد و انبوه اطلاعات به جای فهم، موجب جرح ذهن می‌شود. ماه رجب می‌تواند فرصتی برای کنترل قوه خیال باشد و اعتکاف بهترین بستر برای این کار است.

کنترل قوه خیال و اهمیت توبه در تربیت معنوی

وی با بیان اینکه علمای اخلاق گام اول تهذیب را کنترل قوه خیال می دانند، اظهار داشت: اگر خیال کنترل شود، شهوت و غضب نیز مهار می شوند، چراکه عامل تحریک آن ها خیال است. کنترل خیال از طریق عقل و تفکر ممکن است و اندیشیدن در خلوت، درباره گذشته و آینده، می تواند نسل جوان را در تصمیم گیری یاری دهد.

این استاد حوزه و دانشگاه در بخش دیگری از سخنان خود به مفهوم توبه و استغفار پرداخت و گفت: حقیقت استغفار یعنی انسان احساس کند از مسیر خلقت خارج شده و از خدا بخواهد دوباره در مسیر حرکت آفرینش قرار گیرد. هر کس در مسیر حرکت آب باشد به دریا می رسد، اما کسی که برخلاف این مسیر حرکت کند، آفرینش در برابرش می ایستد. استغفار گاهی فردی است و گاهی اجتماعی؛ همان گونه که تقوا نیز ابعاد فردی، اجتماعی و حتی سیاسی دارد.

وی همچنین نسبت به تهی شدن مفاهیم دینی از محتوای اصیل هشدار داد و گفت: گاه واژه ها بار معنایی خود را از دست می دهند و در جامعه ای که ایمان را صرفاً به اقرار زبانی تقلیل می دهد، مفاهیمی چون تقرب و ولایت از حقیقت خود دور می شوند. ایمان آن است که میان دل، زبان و عمل مطابقت وجود داشته باشد. ولایت به معنای اتصال حقیقی دو اراده است؛ جایی که اراده ولی خدا از اراده الهی جدا نیست. اگر این مفاهیم فقط در حد لفظ باقی بمانند، زمینه نفاق فراهم می شود.

اعتکاف؛ فرصتی برای تجربه واقعی معنویت و اجتناب از شبهه معنویت

حجت الاسلام والمسلمین نظری با اشاره به برنامه های اعتکاف تأکید کرد: اگر برنامه ها صرفاً احساسی و مقطعی باشند، اثر ماندگار نخواهند داشت. اعتکاف باید انسان را به خودش نشان بدهد و کمک کند فرد بتواند برای زندگی اش برنامه ریزی کند. در این مسیر، حضور اساتید حوزه و دانشگاه در کنار معتکفین و تبیین عقلانی مفاهیم معنوی، جهاد تبیین و مسائل روز ضروری است.

وی در پایان با هشدار نسبت به جریان های شبهه معنوی گفت: برخی آرامش های کاذب، مانند آنچه در برخی روش های روان شناسی و ورزشی غیرشرعی ترویج می شود، ریشه در نظام معرفتی دیگری دارد و نمی تواند جایگزین معنویت اصیل دینی شود. اخلاق اسلامی هرگز از شریعت جدا نمی شود و شخص زدگی و سرسپردگی در حوزه اخلاق خطری جدی است. اعتکاف فرصتی است تا نسل جوان با این انحرافات آشنا شود و مسیر صحیح سیر معنوی را بشناسد.